

[Udenrigsministeren.]

dys besøg hos den franske præsident. Her til følger sig endelig — som en slags foreløbig klimaks — at de to ledende statsmænd fra øst og vest har haft lejlighed til at mødes i Wien.

Det kom vel for de fleste som en overraskelse, at et topmøde af denne art skulle holdes så hurtigt og så improviseret. Den nye amerikanske regering indtog længe en kølig, næsten afvisende holdning til møder af denne art, og især pegede man på, at en gentagelse af topmødefiaskoen fra Paris i maj 1960 for enhver pris måtte undgås, og at dette måtte ske ved en omhyggelig forberedelse, så at man under nye topmøder kunne være sikker, eller omtrent sikker, på resultater.

Når Wienmødet trods disse synspunkter alligevel blev holdt, tror jeg man skal lægge vægt på, at det ikke bør opfattes som et egentligt topmøde, men som en første personlig kontakt mellem den nye amerikanske statsledelse og Sovjets leder. Formålet var ikke at løse problemerne, men at opnå føling og konstatere hinandens standpunkter og situationens temperatur.

Fra et møde af denne art kan der ikke henvises til resultater, ligesom et egentligt referat af tankeudvekslingen naturligvis ikke kan foreligge. Berlin har imidlertid været et af mødets hovedpunkter, og der er grund til at antage, at der om dette emne fandtes netop så store og svært overvindelige modsætninger i synspunkterne, som man havde befrygtet. Hvad der er sagt om nødvendigheden af at opretholde kontakt mellem øst og vest, har måske i højere grad gyldighed for Berlinspørgsmålet end for noget andet udenrigspolitisk spørgsmål. At konfrontationen af synspunkterne har bekræftet, at den vestlige verden ikke vil prisgive berlinernes frihed, kan ikke have overrasket Sovjets ministerpræsident. Forhåbentlig vil en nærmere undersøgelse af de gensidige standpunkter føre parterne så meget nærmere hinanden, at en dramatisk og farlig Berlinkrise kan afværges.

I nedrustningssagen har der fundet den udvikling sted, at der forud for genoptagelsen af anden del af FN's 15. plenarforsamling fandt samtaler sted mellem den amerikanske FN-ambassadør, Adlai Stevenson, og den sovjetiske udenrigsminister, Gromyko, med

henblik på mulighederne for en genoptagelse af drøftelserne i 10 magts nedrustningskommissionen i Genève, der har været afbrudt siden den kommunistiske udvandring fra forhandlingerne sidste sommer. Disse samtaler resulterede ikke i nogen umiddelbar enighed, hvad der vel heller ikke havde været at vente, allerede fordi den nye amerikanske administration på forhånd havde tilkendegivet, at den måtte betinge sig en rimelig tid til at sætte sig ind i problemkomplekset. Derimod opnåedes der enighed om at indlede tosidede drøftelser af nedrustningsspørgsmålet i sommerens løb. Begge parter redegjorde over for plenarforsamlingen ganske kort for samtalerne og deres resultat, og plenarforsamlingen vedtog herefter en resolution om at udskyde yderligere drøftelser af sagen til den 16. plenarforsamling, der begynder til efteråret.

I nær forbindelse hermed står de forhandlinger, der har været ført i Genève siden 1958 mellem USA, Sovjetunionen og Storbritannien om en aftale om forbud mod prøveeksploder af atomvåben. Som det vil vides, har ingen af disse magter siden oktober 1958 foretaget kernevåbenforsøg, men man ønsker at nå frem til en legalisering af denne tilstand og at skabe internationale garantier mod en genoptagelse af atom- og brintvåbenforsøgene. Da forhandlingerne blev midlertidigt afbrudt i december måned 1960, var der opnået enighed på en række væsentlige punkter, og det var ikke uden en vis optimisme, at de to vestmagter gik til forhandlingbordet ved mødernes genoptagelse den 21. marts d. å. Man regnede også med ved forhandlingernes genoptagelse at blive i stand til at tage bestik af omfanget af den sovjetrussiske forhandlingsvilje over for den nye amerikanske administration, ligesom man håbede at finde afgørende tilkendegivelser af, hvorledes Sovjet ville stille sig til de egentlige nedrustningsforhandlinger, når disse snart måtte komme i gang igen.

Den storpolitiske opmærksomhed var på denne baggrund i ganske særlig grad rettet mod Genève ved mødernes genoptagelse, og man indfandt sig fra vestlig side med en række kompromisforslag, som man håbede kunne skabe den afgørende vending i forhandlingerne. Det var derfor en meget stor